

Dosarul nr. 2r-783/21
2-20132934-01-2r-07122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: R. Pulbere, O. Cojocaru, A. Pahopol)

DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Dovgani Anatoli,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dovgani Anatoli împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Dovgani Anatoli privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Dovgani Anatoli împotriva hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 26 octombrie 2020, Dovgani Anatoli a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova, solicitând repararea prejudiciului moral în sumă de 3000 de lei.

Prin hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost parțial admisă acțiunea depusă de Dovgani Anatoli. S-a încasat din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică în beneficiul lui Dovgani Anatoli suma de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă.

La 29 septembrie 2021, Dovgani Anatoli a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a apelului, admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a fost respinsă cererea depusă de Dovgani Anatoli privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Dovgani Anatoli împotriva hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 25 noiembrie 2021, Dovgani Anatoli a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și remiterea spre rejudecare a problemei soluționată prin încheierea casată.

În motivarea recursului Dovgani Anatoli a invocat că la 21 iulie 2021 a depus în cancelaria Judecătoriei Chișinău, sediul Centru o cerere prin care a solicitat să-i fie prezentată o copie a hotărârii motivată din 19 iulie 2021 pentru a depune cerere de apel.

A menționat că, hotărârea motivată a primei instanțe a recepționat-o la data de 27 septembrie 2021, iar la data de 29 septembrie 2021 a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe.

A mai indicat că culpa nedeunerii în termen a cererii de apel se datorează primei instanțe care nu i-a adus la cunoștință hotărârea motivată în termenul stabilit de art. 236 alin. (8) CPC.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa lui Dovgani Anatoli la 15 noiembrie 2021 (f.d. 98), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către acesta.

Totodată, din conținutul cererii de recurs rezultă că Dovgani Anatoli a recepționat încheierea contestată la 24 noiembrie 2021.

Astfel, recursul declarat la 25 noiembrie 2021, este în termen.

La 07 decembrie 2021, în adresa Inspectoratului Național de Securitate Publică și Ministerului Justiției a fost expediată copia recursului declarat de Dovgani Anatoli, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 111).

Prin referința depusă la data de 17 ianuarie 2022, Inspectoratul Național de Securitate Publică a solicitat respingerea recursului depus de Dovgani Anatoli cu menținerea încheierii din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 19 iulie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost parțial admisă acțiunea depusă de Dovgani Anatoli.

La 29 septembrie 2021 Dovgani Anatoli a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a apelului, admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Dovgani Anatoli a indicat că a luat cunoștință cu hotărârea motivată a primei instanțe la 27 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal.

Ca urmare, prin încheierea din 19 octombrie 2021, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, a respins cererea depusă de Dovgani Anatoli privind repunerea în termen a cererii de apel și a fost restituită cererea de apel depusă de Dovgani Anatoli împotriva hotărârii din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia, deoarece cererea de apel a fost depusă de Dovgani Anatoli peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 19 iulie 2021, iar cererea de apel a fost depusă de către Dovgani Anatoli abia la 29 septembrie 2021, peste 35 de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat la *18 august 2021 inclusiv*.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a

unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelantul Dovgani Anatoli a solicitat în cererea de apel repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Se reține că Dovgani Anatoli a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, fapt ce se confirmă prin actele de procedură emise de prima instanță recepționate de către ultimul (f.d. 27, 50, 55).

Prin urmare, Dovgani Anatoli urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligat să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Mai mult ca atât, recurentul, fiind prezent la pronunțarea dispozitivului hotărârii contestate și recepționând dispozitivul hotărârii primei instanțe la data de 19 iulie 2021, adică în interiorul termenului de atac, a dispus de suficient timp până la 18 august 2021 inclusiv, (prin diferite mijloace de comunicare prevăzute de lege: oficiul poștal, poșta electronică sau prin depunerea personală), pentru a-și valorifica dreptul de atac împotriva hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de art. 362 CPC, cel puțin prin depunerea unui apel prealabil în sensul art. 365 alin. (1¹) CPC, cu prezentarea ulterioară a apelului suplimentar, care să conțină elementele cererii de apel.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului Dovgani Anatoli, precum că la emiterea soluției de restituire a cererii de apel instanța de apel nu a ținut cont de faptul că hotărârea motivată a primei instanțe din 19 iulie 2021 a recepționat-o la 27 septembrie 2021, iar cererea de apel a fost depusă la 29 septembrie 2021. Prin urmare, comunicarea tardivă de către prima instanță a hotărârii motivate pronunțate, a dus la omiterea de către acesta a termenului legal de depunere a cererii de apel, prin ce a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Or, legislația procesual civilă în vigoare cert stipulează că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Prin urmare, Dovgani Anatoli nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în termenul prevăzut de lege.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Dovgani Anatoli.

Se menține încheierea din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dovgani Anatoli împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic